

Sygn. akt III AUa 501/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 r. w Lublinie

sprawy A. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 6 kwietnia 2017 r. sygn. akt VIII U 3738/16

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 501/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia dla A. O. podlegającego ubezpieczeniom jako osoba prowadząca działalność gospodarczą wynosi za miesiąc grudzień 2015 roku 9 897,50 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, iż nie było podstaw do dokonania przez wnioskodawcę korekty deklaracji rozliczeniowej za miesiąc grudzień 2015 roku, ponieważ deklarowana przez niego składka jest wyższa od najniższej podstawy wymiaru składek oraz dane wykazane w deklaracji i raportach jako pierwsze nie były nieprawidłowe.

W odwołaniu od tej decyzji A. O. wnosił o zmianę decyzji organu rentowego i ustalenie, że w miesiącu grudniu 2015 roku podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla niego, jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, wynosi 2 873,47 zł oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił A. O. jako osobie prowadzącej działalność gospodarczą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc grudzień 2015 w wysokości 2873, 47 zł., oraz zasądził od ZUS na rzecz A. O. kwotę 1200zł tytułem kosztów procesu.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

A. O. prowadzi działalność gospodarczą od 1980 roku. Do dnia 30 listopada 2015 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i z tytułu działalności gospodarczej płacił tylko składki zdrowotne. Za miesiąc grudzień 2015 roku wnioskodawca złożył dokumenty rozliczeniowe ZUS(...)i ZUS (...), w których zadeklarował podstawę wymiaru składek w wysokości 9 897,50 zł. W okresie od 10 grudnia 2015 roku do 22 grudnia 2015 roku wnioskodawcy przyznano prawo do zasiłku chorobowego, natomiast od 23 grudnia 2015 roku do 14 stycznia 2016 roku prawo do zasiłku opiekuńczego.

W dniu 15 lutego 2016 roku wnioskodawca złożył w organie rentowym korektę deklaracji rozliczeniowej ZUS(...)i raportu rozliczeniowego ZUS(...)za miesiąc grudzień 2015 roku, w którym wykazał podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w wysokości 2 873,47 zł . ZUS O/B. wezwał wnioskodawcę do złożenia korekty dokumentów rozliczeniowych za miesiąc grudzień 2015 roku z wykazaniem pierwotnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 9 897,50 zł.

Kolejnym pismem z dnia 8 lipca 2016 roku organ rentowy poinformował wnioskodawcę, że roku zostały sporządzone korekty dokumentów rozliczeniowych ZUS (...) i ZUS (...) za miesiąc grudzień 2015 roku z podstawą wymiaru składek w wysokości 9 897,50 zł.

W dniu 14 września 2016 roku organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję.

Sąd uznał odwołanie za zasadne.

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy są bezsporne, natomiast spór sprowadzał się do wykładni przepisów określających zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą oraz możliwości proporcjonalnego zmniejszenia tej podstawy w przypadku, gdy powstanie lub ustanie obowiązku ubezpieczeń emerytalnych i rentowych nastąpiło w trakcie miesiąca, bądź też w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku.

Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało więc wyjaśnienie treści art. 18 ust. 9 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 roku, poz.963 ze zm.), a mianowicie, czy zezwala on na proporcjonalne zmniejszenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zadeklarowanej w kwocie wyższej od najniższej podstawy wymiaru składek, stanowiącej 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy, za miesiąc w którym obowiązek podlegania ubezpieczeniom istniał tylko przez część miesiąca, czy też możliwość przedmiotowej korekty podstawy wymiaru istnieje tylko w sytuacji, gdy podstawa wymiaru ustalona była w najniższej wysokości określonej w ustępie 8 art. 18 ustawy.

Przepis art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zawiera generalną zasadę, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne emerytalne i rentowe osób prowadzących działalność gospodarczą stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na dany rok kalendarzowy. Wyjątki od powyższej zasady ustawodawca wskazał w ust. 9, który stanowi, że za miesiąc, w którym nastąpiło odpowiednio objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi lub ich ustanie i jeżeli trwały tylko przez część miesiąca, kwotę najniższej podstawy wymiaru zmniejsza się proporcjonalnie, dzieląc ją przez liczbę dni kalendarzowych tego miesiąca i mnożąc przez liczbę dni podlegania ubezpieczeniu. Zasady zmniejszania najniższej podstawy wymiaru składek, o których mowa w ust. 9, stosuje się odpowiednio w przypadku niezdolności do pracy przez część miesiąca, jeżeli z tego tytułu ubezpieczony spełnia warunki do przyznania zasiłku (art. 18 ust. 10).

Zdaniem Sądu Okręgowego, prawidłowa interpretacja ust. 9 i 10 art. 18 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że w przepisach tych nie chodzi o zawężanie możliwości proporcjonalnego pomniejszenia jedynie do najniższej podstawy wymiaru składek, ale podkreślenie, że nawet najniższa podstawa wymiaru podlega proporcjonalnemu pomniejszeniu. Skoro prawo do proporcjonalnego pomniejszenia podstawy wymiaru składek ustawodawca przyznał osobom deklarującym minimalną podstawę wymiaru składek, to tym bardziej takiego prawa nie mógł pozbawiać ubezpieczonych, którzy zadeklarowali wyższą podstawę wymiaru składek od minimalnych.

Interpretacja jaką prezentuje w tej sprawie organ rentowy, prowadziłaby do nieuzasadnionego uprzywilejowania tych ubezpieczonych, którzy zadeklarowali podstawę wymiaru składek w minimalnej wysokości i w konsekwencji do naruszenia zasady równego traktowania wszystkich ubezpieczonych. Nie można przy tym zgodzić się z poglądem, iż płatnik składek deklarując wyższą podstawę wymiaru składek nie ma prawa do korekty raz zadeklarowanej podstawy wymiaru, gdyż pozbawiałoby to możliwości pomniejszenia podstawy wymiaru składek w przypadku zaistnienia sytuacji przewidzianych w art. 18 ust. 9 i 10.

Sąd podkreślił, iż występujące w tej sprawie zagadnienie było już przedmiotem orzecznictwa sądowego i obecnie za ugruntowany należy uznać pogląd, zgodnie z którym przepis art. 18 ust. 8 ustawy systemowej nie odbiera ubezpieczonym, którzy zadeklarowali składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w rozmiarze przekraczającym ustawowe minimum, prawa do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składki w miesiącu, w którym nastąpiło objęcie ubezpieczeniem, bądź w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca. Podkreśla się przy tym, że skoro prawo takie zachowują osoby deklarujące minimalną podstawę wymiaru składek, to tym bardziej winni z niego korzystać także ubezpieczeni wnoszący składki wyższe od minimalnych.

Zgodnie z art. 41 ust. 6 ustawy systemowej, płatnik składek jest zobowiązany złożyć imienny raport miesięczny korygujący w formie nowego dokumentu zawierającego wszystkie prawidłowe informacje określone w ust. 3-5, jeżeli zachodzi konieczność korekty danych podanych w imiennym raporcie miesięcznym w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości przez płatnika składek we własnym zakresie lub przez Zakład.

W myśl art. 41 ust. 7a płatnik składek jest zobowiązany złożyć imienny raport miesięczny korygujący, o którym mowa w ust. 6, w terminie 7 dni od stwierdzenia nieprawidłowości we własnym zakresie lub otrzymania zawiadomienia o stwierdzeniu nieprawidłowości przez Zakład.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego, ustalając wnioskodawcy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc grudzień 2015 roku w kwocie zadeklarowanej przez niego w korekcie deklaracji złożonej w dniu 15 lutego 2016 roku, tj. w kwocie 2 873,47 zł.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia przepis art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800 ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym w dacie wszczęcia niniejszego postępowania.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 18 ust.

9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie jest zasadna.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest bezsporny i został prawidłowo przedstawiony przez Sąd Okręgowy. Sąd odwoławczy, oceniając rozważania prawne poczynione przez sąd pierwszej instancji, uznał je za prawidłowe, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie.

Zarzut naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego jest niezasadny. Organ rentowy w apelacji ponawia jedynie swoją nieprawidłową wykładnię art. 18 ust. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W ocenie Sądu Apelacyjnego normy te nie odbierają ubezpieczonym, którzy zadeklarowali składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w rozmiarze przekraczającym ustawowe minimum, prawa do proporcjonalnego zmniejszenia podstawy wymiaru składki w miesiącu w którym nastąpiło objęcie lub ostatnie ubezpieczeniami, bądź w przypadku niezdolności do pracy trwającej przez część miesiąca. Skoro prawo takie zachowują osoby deklarujące minimalną podstawę wymiaru składek, to tym bardziej winni z niego korzystać ubezpieczeni wnoszący składki wyższe od minimalnych. Celem norm ust. 9 i 10 art. 18 ustawy, o systemie ubezpieczeń społecznych jest wyraźne wskazanie, iż zmniejszenie podstawy wymiaru składki jest możliwe także wówczas, gdy została ona zadeklarowana w wysokości minimalnej.

Mając na uwadze powyższe, z mocy art. 385 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.